

N:o 27.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 16 April 1868.
— — — — Andra Kammaren den 16 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse angående tillåtelse för enskilda läroverk att få sina afgående lärjungars mogenhet pröfvad af egna lärare under tillsyn af Statens censorer.

(Första Kammarens Tillf. Utsk. (N:o 2) Utlåt. N:o 3 och Andra Kammarens Tillf. Utsk. (N:o 1) Utlåt. N:o 35.)

S. A. K.

Riksdagens uppmärksamhet har blifvit fästad derå, att, oakadt den betydliga utvidgning, som de offentliga elementarläroverken på sednare tider undergått, det vore särdeles önskvärdt att enskilda läroverk måtte uppstå, hvilka, utan någon tunga för Statsverket, skulle kunna upptaga en del af det tillströmmande lärjungeantalet, men att sådana läroanstalter svårligen skulle kunna uppstå och bibehålla sig, så vida de ej erhöles rätt att, i likhet med Statens läroverk, få sina afgående lärjungars mogenhet pröfvad af egna lärare under inseende af Statens censorer; och har i anledning deraf förslag om medgifvande af en sådan rättighet blifvit framställt.

Vid behandling af detta ärende har Riksdagen, som jemväl ansett högliga önskvärdt, att uppkomsten och vidmagthållandet af enskilda läroverk uppmuntras och befrämjas, funnit det vara magtpåliggande att söka utfinna den rigtiga arten och det rätta måttet af sådana bestämmelser, hvilka, utan att hindra det goda, som af den föreslagna rättigheten otvifvelaktigt komme att härflyta, kunde vara lämpade att förebygga de olägenheter, hvilka åtminstone kunna tänkas blifva följden af en sådan åt de enskilda läroanstalterna medgifven rättighet. Å ena sidan bör visserligen åt den enskilda verksamheten medgifvas fritt utrymme i valet

af personer, metoder, läroböcker o. s. v., men å andra sidan bör äfven hvarje enskildt läroverk, som gör anspråk på att dela de offentliga skolornas rättigheter, underkasta sig deras allmänna ordningsstadganden. Riksdagen har derföre ansett, att såsom vilkor för rättigheten att vid enskildt läroverk få afgående ynglingsmogenhet pröfvad borde föreskrifvas att dylikt läroverk skall vid hvarje tillfälle stå öppet för besök af vederbörande Departements- och Byrå-chef, äfvensom att hvarje läroverk, som sådan dimissionsrätt erhållit, ställes under tillsyn af en utaf Eders Kongl. Maj:t förordnad Inspektor.

På grund häraf får Riksdagen hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, det täcktes Eders Kongl. Maj:t i nåder tillåta att den i Kongl. Förordningen af den 11 April 1862 föreskrifna mogenhetspröfning finge, inför de för sådant ändamål förordnade censorer, hädanefter afläggas äfven vid enskilda undervisningsanstalter, som förestås af dertill skicklige och i sina orter väl ansedde män, derest desse om en sådan förmån göra underdånig hemstallan; med vilkor att från dylika enskilda undervisningsanstalter till Chefen för Ecklesiastik-departementet ingifvas redogörelser för deras verksamhet, läroämnen, läsordningar, lärokurser, lärjungars antal o. s. v., i det omfång och efter den plan, som för det offentliga läroverket är eller framdeles kan blifva föreskrifvet, samt att dessa undervisningsanstalter icke mindre hållas tillgängliga för tillfälliga besök af de personer, åt hvilka Chefen för Ecklesiastik-departementet kan uppdraga uppsigten öfver de offentliga elementarläroverken, än ock underkasta sig stadigvarande tillsyn af en utaf Eders Kongl. Maj:t i nåder förordnad Inspektor, hvilken dock icke må taga någon befattning med uppgörande af läsordningen, antagande af läroböcker, utstakande af pensa, o. s. v. eller, kortligen sagdt, med sjelfva undervisningens anordnande.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 16 April 1868.
